

Wojciech Thiel

Starszy wykładowca Wydziału Organizacji Szkolenia
i Dowodzenia Szkoły Policji w Pile

ZAGINIĘCIA OSÓB W POLSCE - ROZMIARY ZJAWISKA

Odrębnym, aczkolwiek zbliżonym do problemu poszukiwań osób ukrywających się jest zagadnienie poszukiwań osób zaginionych. Odrębność ta wyraża się przede wszystkim w odmiennych powodach nieobecności osób zaginionych w miejscu dotychczasowego pobytu, odmiennym zachowaniu się osób zaginionych wobec ich bliskich i obu tych grup osób wobec organu ścigania, odmiennych konsekwencjach prawnych i faktycznych.¹

Środki masowego przekazu coraz częściej dostarczają informacji na temat zaginięcia osoby. Zjawisko to urasta do rangi poważnego problemu społecznego. Od wielu lat, w wielu krajach (również w Polsce) występuje społeczne zjawisko, polegające na tym, że ludzie nagle znikają ze swojego środowiska (rodzinnego, szkolnego, zawodowego) i w dodatku brak jest informacji o przyczynie i charakterze zniknięcia (dokąd i na jak długo dana osoba znika). Zjawisko to występuje, a z pewnością może występować, we wszystkich warstwach i grupach społecznych. Jego zakres, skala i natężenie są zmienne w czasie. W większości przypadków zniknięcie danej osoby stanowi dla jej otoczenia (rodzina, znajomi, szkoła, miejsce pracy itp.) duże zaskoczenie. Znikają zarówno osoby pełnoletnie, jak i niepełnoletnie w różnym wieku, o różnej pozycji społecznej, zawodowej, różnym stanie rodzinnym i majątkowym. Prawdziwe przyczyny zniknięcia konkretnej osoby bywają różne - od błahych, po poważne i nie zawsze są możliwe do ustalenia.²

Zdarzają się przypadki, gdy taka osoba wraca sama lub też zostaje odnaleziona (żywa lub martwa), ale zdarzają się także i takie przypadki, gdy osoba taka przepada niczym przysłowiowy kamień w wodę - po prostu wszelki ślad po niej ginie. Niemniej życie płynie dalej, a interesy różnych osób, w tym także osoby, która zniknęła (w dodatku nie wiadomo gdzie i na jak długo) bądź też zaginęła, wymagają ustalenia, czy osoba ta żyje, czy też nie. Poza tym, zanim takie ustalenie nastąpi, zachodzi częstokroć konieczność podejmowania konkretnych działań w sprawach związanych z interesami takiej osoby.³

Gwałtowne przemiany społeczne, gospodarcze i ustrojowe, które zaszły w Polsce po roku 1989 i idące w ślad za tym zmiany kulturowe i obyczajowe nie mogły nie odbić się na postawach i relacjach społecznych, środowiskowych i rodzinnych. Do negatywnych skutków, wynikających z tych przemian można zaliczyć m.in.:

- bezrobocie lat 90.,⁴
- kryzysową sytuację bytową rodzin - niewystarczające wykształcenie się u dzieci prawidłowych postaw społecznych,⁵
- negatywny wpływ środków masowego przekazu na rozwój dzieci i młodzieży,⁶

³ Staniewska K.: Kiedy zaginał człowiek. Podstawowe informacje prawne. Wyd. Fundacja ITAKA, Warszawa 2002, s. 7-28.

⁴ Sakowicz T.: Dysfunkcjonalność rodziny polskiej (praca doktorska), Katolicki Uniwersytet Lubelski, Lublin 1997 str. 196-202; Zob. także Hołyst B.: Kryminologia, Warszawa 1983, s. 452-456.

⁵ Ostriańska Z., Szamota B., Wójcik D.: Młodociani sprawcy przestępstw o charakterze chuligańskim, PAN, Warszawa 1982, s. 192; Zob. także: Raport o zjawiskach patologii społecznej, stanie przestępczości i demoralizacji nieletnich oraz przedsięwzięciach w zakresie prewencji kryminalnej w 2004 r., pod red. K. Sobczak, Komenda Główna Policji, Warszawa 2005, roz. 2, s.9-24.

¹ Palka F.: Podstawowe zagadnienia pracy operacyjnej Policji (niepublikowane), Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, t. II, s. 133-134.

² Frydel A.: Osoby zaginione i ich poszukiwanie, „Służba MO” 1964 r. nr 40, s. 37.

- przynależność młodocianych do ruchów i sekt,⁷

Zmiany te wpływają niewątpliwie na zakres przyczyn zjawiska zaginięcia.

Rokrocznie ginie w Polsce od 15 do 20 tysięcy osób. Liczba ta ustabilizowała się w ostatnich latach na poziomie 15 tysięcy rocznie (najwięcej zaginięć odnotowano w latach 2000-2003, w którym to okresie liczba zgłoszeń osób zaginionych dochodziła do 20 tysięcy (patrz tabela 1). Jeszcze w latach 70. poszukiwano ok. 4 tysięcy osób rocznie. W latach 80. i 90. było to już 7-15 tysięcy i liczba zaginionych rosła o kilkaset przypadków w ciągu roku.⁸

Tabela 1. Liczba osób zaginionych w latach 1997-2008.

Rok	Liczba osób zaginionych
2008	15.881
2007	15.671
2006	15.345
2005	14.210
2004	15.160
2003	15.573
2002	19.024
2001	19.734
2000	19.759
1999	15.196
1998	14.310
1997	12.631

⁶ Braun-Gałkowska M.: Wpływ telewizyjnych obrazów przemocy na psychikę dzieci, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, 1995 nr 6, s. 10-16.

⁷ por. Braun-Gałkowska M.: Młodzież w ruchu satanistycznym, „Badania psychologiczne” 1992; Prokop J.: Uwaga rodzice! Sekty, Wyd. SPAR, Warszawa 1994, s. 15; Nowak W.: Sekty w Polsce a młodzież, Olsztyn 1995, s. 22; Abgrall J. M.: Sekty. Manipulacja psychologiczna, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005, s. 77-81; Raport o niektórych zjawiskach związanych z działalnością sekt w Polsce, Międzyresortowy Zespół do Spraw Nowych Ruchów Religijnych, MSWiA, Warszawa 2000 s. 21.

⁸ Dane dotyczące liczb osób poszukiwanych jako zaginione zawarte w KSIP (Krajowy System Informacji Policyjnej - ewidencja osób zaginionych).

Zmiany te wpływają niewątpliwie na zakres przyczyn zjawiska zaginięcia. Biorąc powyższe pod uwagę, można pokusić się o wskazanie wielu z nich. Na przykład zaginięcie z przyczyn natury ekonomicznej. Należy do nich zaliczyć zaginięcie głównego żywiciela rodziny, będące wynikiem utraty pracy i niemożliwości jej znalezienia. Utrata pracy u wielu osób powoduje głęboką frustrację i stres, niską samoocenę, depresję, załamanie psychiczne, utratę zdrowia, zakłócenie normalnych relacji rodzinnych, czego konsekwencją jest niekiedy „odejście w nieznane”. Trzeba ponadto podkreślić, że większości przyczyn zaginięcia nie można rozpatrywać w izolacji, gdyż przeplatają się one wzajemnie, np. przyczyny ekonomiczne są zazwyczaj ściśle powiązane z przyczynami natury osobistej i rodzinnej.

Brak akceptacji i wsparcia w rodzinie, właśnie małżeńskie na tle np. zdrady, alkoholizmu, problem znęcania się nad rodziną, kłopoty mieszkaniowe (np. starsza osoba odchodzi, żeby ustąpić miejsca młodszemu) - to typowe przyczyny, z powodu których ludzie potrafią odejść z domu i nie dawać znaku życia.

Wydaje się, że coraz częściej przyczyną zaginięcia staje się wejście w konflikt z prawem. Liczne zaginięcia, a przede wszystkim motywy, którymi kierowały się różne osoby opuszczające nagle miejsce swojego pobytu, nie były dotąd objęte wszechstronniejszymi badaniami⁹, a dane o zaginięciach niezmiernie rzadko stają się przedmiotem analiz, nie mają bowiem większego wpływu na oceny stanu porządku i bezpieczeństwa, a tym samym pracy jednostek policji.¹⁰

Wydarzenia w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej przyciągały uwagę socjologów, którzy zastanawiali się, w jaki sposób społeczeństwa państw postkomunistycznych odczuwają skutki dokonujących się zmian i jaka będzie ich reakcja. Szczególnie uważnie obserwowano młodzież, która znalazła

⁹ Sławik K.: Kryminalistyczne problemy poszukiwania osób zaginionych, Wyd. MSW, Warszawa 1975, s. 4.

¹⁰ Tamże s. 3.

zła się w trudnej sytuacji: kłopoty materialne rodziców, brak pracy dla absolwentów szkół, brak perspektyw mieszkaniowych - przy jednoczesnym otwarciu granic (łatwość uzyskania paszportu), spowodowało masowy dostęp do mody, kultury i muzyki Zachodu.

Ucieczki z domów prawie zawsze wiązały się z manifestacją negatywnego stosunku młodych do rodzin. „Większość uciekającej młodzieży wywodzi się bądź z rodzin zaniedbujących swą funkcję wychowawczą, bądź rozbitych lub niepełnych. Obawa za niepowodzenia szkolne, nieudane próby nawiązania pozytywnych kontaktów w środowisku szkolnym, nieporozumienia między rodzicami, kary cielesne, stosowane zbyt często przez rodziców, a także chęć wyrwania się spod kontroli dorosłych i ciekawość poznawcza to główne powody ucieczki z domu rodzinnego”.¹¹

B. Hołyst jest zdania, że „zaburzona struktura rodziny w wyniku rozwodu, śmierci czy separacji może, ale nie musi doprowadzić do zaburzeń procesu uspołecznienia dziecka, bowiem osoba pozostająca z dzieckiem może stwarzać warunki wychowawcze kompensujące brak ojca lub matki. Najgorsza wychowawczo sytuacja występuje w rodzinach, w których rozbitcie rodziny poprzedzone jest konfliktami na podłożu głębokich antagonizmów między rodzicami. Atmosfera wychowawcza w takiej rodzinie wpływa niekorzystnie na psychikę dziecka, może być przyczyną zaburzeń w zachowaniu (agresji, wagarów, ucieczek z domu itp.)”.¹²

¹¹ Ziemska M.: Rodzina i dziecko, WSiP, Warszawa 1988, s. 11 - Jak wykazują statystyki policyjne oraz praktyka, liczba ucieczek z domu zwiększa się pod koniec roku szkolnego i podczas wakacji. Nie ma przy tym - wbrew utrwalonemu stereotypowi - większego znaczenia, czy uciekinier pochodzi z rodziny społecznego marginesu, czy też z domu stawianego za wzór. Zob. także Jakoniuk E., Połec M.: Kiedy dziecko ucieka z domu - poradnik dla rodziców i opiekunów, wyd. Fundacja ITAKA, Warszawa 2006, s. 2-5.

¹² Hołyst B.: Przemocność nieletnich: Encyklopedia pedagogiczna PWN, Warszawa 1993, s. 344; Zob. także Hołyst B.: Problemy młodego pokolenia. Studium z zakresu profilaktyki społecznej, Warszawa 1991, s. 93.

Badania dowodzą, że zdecydowana większość nieletnich, przestępców wychowuje się w rodzinie o skumulowanych czynnikach negatywnych: przestępcze wzorce zachowań, alkoholizm rodziców lub rodzeństwa, brak pozytywnych wzorców stosunku do pracy i realizowanych ról społecznych, brak emocjonalnej więzi rodzinnej, zachowanie agresywne, porzucenie rodziny przez jednego z rodziców.¹³ Stąd niewątpliwie największą grupą osób zaginionych są młodzi ludzie w wieku od 14 do 17 lat (patrz tabela 2).¹⁴

Tabela 2. Liczba zgłoszonych zaginięć dzieci w odniesieniu do różnych przedziałów wiekowych.

Rok	Do 7 lat	7-13 lat	14-17 lat
2008	145	528	3.487
2007	115	805	3.710
2006	142	739	3.584
2005	131	683	3.285
2004	173	834	3.730
2003	177	995	4.685
2002	194	1.446	6.526
2001	231	1.612	7.200
2000	202	1.737	7.249
1999	162	1.256	5.445
1998	122	1.309	5.044
1997	87	1.213	4.569

W tej grupie najbardziej widoczne są rozmaite przyczyny i motywy ucieczek, np: brak serdecznego kontaktu w rodzinie, nie-

¹³ por. Żebrowski J.: Rodzinne uwarunkowanie przestępczości nieletnich, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2000, s. 13; Raport o zjawiskach patologii społecznej, stanie przestępczości i demoralizacji nieletnich oraz przedsięwzięciach w zakresie prewencji kryminalnej w 2004 r., pod red. K. Sobczak, Komenda Główna Policji, Warszawa 2005, s. 9-24; Ziemska M.: Podstawy rodzicielskie, Warszawa 1973, s. 66; Pospiszyl K.: Psychologiczna analiza wadliwych postaw społecznych młodzieży, Warszawa 1973, s. 91.

¹⁴ Dane zawarte w KSIP (Krajowy System Informacji Policyjnej – ewidencja osób zaginionych).

porozumienia z rodzicami, niepowodzenia w szkole określane jako „...rozbieżność między wymaganiami wychowawczymi, dydaktycznymi szkoły, a postępowaniem uczniów oraz uzyskiwanymi przez nich wynikami nauczania”.¹⁵ Bardzo istotnym motywem może być brak akceptacji w grupie rówieśniczej. Obok grup formalnych (klasy szkolne, koła zainteresowań itp.) silny wpływ na młodzież wywierają grupy przyjacielskie, grupy towarzyskie, czasem także bandy, są to najczęściej grupy nieformalne, powstające samorzutnie, zwykle spełniające funkcje grup odniesienia.¹⁶ Bardzo często przyczyną ucieczki z domu jest chęć przeżycia przygody, ciekawość świata, chęć poznania nowych ludzi. Często młodzi ludzie tak dobrze czują się na wyjeździe wakacyjnym, że nie chce im się wracać do domu. Niekoniecznie powodem tego stanu jest to, że w tym domu dzieje się coś złego; po prostu przygody wakacyjne i emocje z nich płynące są tak ekscytujące, że niektórzy nie chcą, aby się skończyły.

Ważnymi przyczynami ucieczek i zaginięć w tej grupie są również patologie (alkoholizm, przemoc). W odniesieniu do dzieci i młodzieży spożywających alkohol adekwatne jest pojęcie alkoholizacji. Definiuje się je jako zjawisko będące faktem spożywania napojów alkoholowych bez względu na okoliczności, motywy i sposoby picia.¹⁷

Maria Jarosz podkreśla, że „dewiacyjne zachowania dzieci i młodzieży są przejawem ich społecznego nieprzystosowania, reakcja na sytuację, w której przyszło im żyć, której nie akceptują i którą chcą zmienić. Zachowania te są swoistą manifestacją

zaburzeń we wchodzeniu w określone role społeczne i protest przeciw przyjętej drodze osiągnięcia akceptowanych celów życiowych”.¹⁸

Następną grupą są dzieci od lat 7 do 13 (patrz tabela 2).¹⁹ W grupie tej bardzo niepokojącym faktem jest obniżenie się wieku osób uciekających z domu. Obecnie często zdarza się, że uciekają z domu dzieci poniżej 10 roku życia, czego nie notowano jeszcze 10 lat temu.

Ucieczki z domu dzieci 11-13-letnich są częste, szczególnie w dużych aglomeracjach miejskich. Taka „przygoda” ma najczęściej negatywny wpływ na całe przyszłe życie dziecka. Mamy do czynienia z dużym deficytem wychowawczym i emocjonalnym. Pogłębia się przepaść między biedą a bogactwem. „Przyczyn wielu negatywnych zjawisk powinno się szukać m.in. w ogólnym kryzysie wartości i autorytetów, a także w kryzysie prawie wszystkich instytucji. Trzeba otoczyć kompetentną opieką dzieci i młodzież zagrożone demoralizacją, a nie stosować środki nadmiernie represyjne. W nowych czasach wiele się zmieniło i dziś wychowankowie nie chcą być traktowani przedmiotowo, lecz z całym poszanowaniem ich osobowości”.²⁰

Jednak główną przyczyną zaginięć w tej grupie wiekowej jest brak właściwej opieki. Dzieci często pozostają same na podwórku, nawet późnym wieczorem. Nietrudno wtedy o nieszczęśliwy wypadek (utopienie, zabląkanie w lesie, wypadek samochodowy) Czasami dzieci są ofiarami przestępstw.

Dziecko w tym okresie nabiera sprawności ruchowej, może pokonywać spore odległości, co w połączeniu z brakiem orientacji w terenie stwarza niebezpieczeństwo nieszczęśliwych wypadków, dziecko takie nie potrafi znaleźć wyjścia

¹⁵ Okoń W.: Słownik pedagogiczny, PWN, Warszawa 1980, s. 451.

¹⁶ Szewczuk W.: Słownik socjologiczny, PWN, Warszawa 1985, s. 94.

¹⁷ por. Markowski A., Pawelec R.: Słownik wyrazów obcych i trudnych, Warszawa 2001, s. 27; Hołyst B.: Kryminologia, PWN, Warszawa 1999, s. 353; Raport o zjawiskach patologii społecznej, stanie przestępczości i demoralizacji nieletnich oraz przedsięwzięciach w zakresie prewencji kryminalnej w 2004 r., pod red. K. Sobczak, Komenda Główna Policji, Warszawa 2005, s. 25-54.

¹⁸ Jarosz M.: Dewiacyjne zachowania młodzieży i ich determinanty środowiskowe, WSiP, Warszawa 1992, s. 34.

¹⁹ Dane zawarte w KSIP.

²⁰ Pospiszyl K.: Resocjalizacja, PWN, Warszawa 1998, s. 241.

z sytuacji krytycznej i jeśli nie nadejdzie w porę pomoc, ginie.²¹

Kolejną grupę zaginionych stanowią ludzie w wieku 18-25 lat.²² W okresie tym następuje ostateczne kształtowanie się charakteru i włączenie do nurtu życia społecznego, a tym samym zetknięcie się z kłopotami życia codziennego. Nieumiejętność poradzenia sobie z nimi powoduje niejednokrotnie nieprzemyślane zachowanie się człowieka, który chce uciec od tych kłopotów.²³ Ludzie w tym wieku zrywają niekiedy kontakty z rodziną i rozpoczynają nowe życie w nieznanym miejscu. Bywa, że wyjeżdżają w celu zarobkowym, w tym również za granicę i nigdy więcej nie dają znaku życia.

Duża grupa zaginionych to osoby w wieku 26-40 lat.²⁴ W tej grupie najczęstszą przyczyną zaginięcia jest zerwanie ze środowiskiem z powodu nieporozumień rodzinnych (mażeńskich) lub trudności finansowych. Część zaginionych kobiet oddaje się prostytucji.²⁵ Przyczyną, dla której kobiety (przede wszystkim) oddają się prostytucji jest: ubóstwo i nędza, pogoń za zyskiem, brak odpowiednich wzorców moralnych, dysfunkcjonalność rodziny, własna wola kobiety, przymus czy namowa innej osoby.²⁶

Wiele osób z powodu długów bankowych lub prywatnych porzuca swoje rodziny bez słowa, aby na nowo ułożyć sobie życie, często za granicą. Zdarza się, choć rzadko, że osoby te wstępują do sekty i innych grup nieformalnych.

Każdego roku policja otrzymuje ok. 150 zgłoszeń o zaginięciu dzieci do lat 7 (patrz tabela 2).²⁷ Oznacza to, że średnio

w każdym tygodniu policjanci organizują 2-3 akcje poszukiwawcze, często z udziałem wojska, straży pożarnej i okolicznych mieszkańców, aby odnaleźć zaginione dziecko. Małe dzieci najczęściej giną na wsi i w małych miasteczkach, gdzie dorośli uważają, że dzieci są bezpieczne na podwórku lub w okolicy domu.

Rocznie ginie ponad 2500 osób powyżej 50 roku życia.²⁸ Są wśród nich ludzie, którzy porzucają bliskich z powodu kłopotów rodzinnych, finansowych lub alkoholizmu. Wiele osób z tej grupy cierpi na różnego rodzaju zaburzenia psychiczne, zaniki pamięci. Świadomie lub nieświadomie opuszczają one dom rodzinny lub szpital, błąkają się po kraju, często popełniają samobójstwo. To w tej grupie wiekowej najczęściej znajdują się bezdomni, przyzwyczajeni prowadzić wędrowny tryb życia - opuszczają domy opieki społecznej lub noclegownie po spędzeniu w nich zimy.

Z wyliczeń wynika, że zaburzenia psychiczne stają się coraz częstszą przyczyną zaginięć w miarę wzrostu wieku.²⁹ W ostatnich latach stale zwiększa się liczba osób starszych lub upośledzonych, które z powodu trudności finansowych są niechętnie utrzymywane przez rodziny. Są często zmuszone do opuszczenia domu, czasem przebywają w szpitalach lub domach opieki jako osoby o niestabilnych personaliach. Rodziny nie zawsze zgłaszają zaginięcie swoich bliskich.

Do ostatnich, rzadszych przyczyn zaginięć należy np. zabójstwo i uprowadzenie. Rocznie odnotowuje się ok. 20 osób, których przyczyną zaginięcia było zabójstwo i ok. 30 uprowadzeń.³⁰

Pomimo wzrastającej liczby osób poszukiwanych przez policję jako zaginione, skuteczność realizowanych działań poszukiwawczych jest stosunkowo wysoka i sięga ok. 82%.³¹ Do poszukiwań osób zaginio-

²¹ Wrona W.: Służba MO, 1968, nr 4-5, s. 658.

²² Dane dotyczące liczby osób poszukiwanych jako zaginione zawarte w KSIP.

²³ Wrona W.: Służba... op. cit., s. 666 i n.

²⁴ KSIP - ewidencja osób zaginionych.

²⁵ Starowicz L.: Atlas psychofizjologii seksu, PZWL, Warszawa 1990, s. 74.

²⁶ Pawłowska R., Jundziłł E.: Wybrane zjawiska patologii społecznej w opinii współczesnej młodzieży. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2002, s. 122.

²⁷ KSIP - ewidencja osób zaginionych.

²⁸ Ibidem.

²⁹ Wrona W.: Służba... op. cit., s. 671.

³⁰ KSIP - ewidencja osób zaginionych.

³¹ Dane KSIP – zakończenie poszukiwań osób zaginionych następuje najczęściej ze względu: powrót zaginionego do miejsca zamieszkania, ustalenia miejsca pobytu lub zatrzymania przez policję oraz

nych policja przywiązuje dużą wagę. Zgłaszający w tych sprawach są zaangażowani uczuciowo, ponieważ chodzi o los najbliższej im osoby. Liczą oni, że składając zawiadomienie o zaginięciu, spotkają się ze zrozumieniem, konkretnymi przedsięwzięciami zmierzającymi do odnalezienia bliskiej osoby. Dlatego problematyka poprawy skuteczności policyjnych przedsięwzięć poszukiwawczych jest jednym z istotnych kierunków pracy, szczególnie służby kryminalnej.

Zagadnienie poszukiwań osób zaginionych nurtuje nie tylko policję. W wielu przypadkach do poszukiwań angażowane jest całe społeczeństwo. Komunikaty radiowe, telewizyjne (np. program „Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie”), fundacja ITAKA.³²

Problematykę związaną z zaginięciem osób można rozpatrywać w trzech dziedzinach.

- pierwsza, to zaginięcie różnych osób, w różnym wieku, które same po jakimś czasie powracają do domu i miejsca swojego pobytu albo też są odnajdywane w wyniku czynności poszukiwawczych,
- druga, to sytuacje, gdy osoby bezpowrotnie zaginęły, a zwłok ich nie odnaleziono,
- trzecia, gdy odnajdywane są zwłoki osób, które uległy nieszczęśliwemu wypadkowi, popełniły samobójstwo albo też dokonano ich zabójstwa.³³

Każda z tych sytuacji niepokoi najbliższych, otoczenie i często szeroki krąg osób. Większość spraw poszukiwań osób zaginionych nie ma skomplikowanego charakteru, gdyż głównymi przyczynami zaginięcia są z reguły ucieczki nieletnich z domu, nieporozumienie rodzinne. Jednak

---

odnalezienie jego zwłok. Ponad 75% osób zaginionych odnajduje się w ciągu 14 dni od dnia zgłoszenia zaginięcia.

³² Należy podkreślić, że współpraca policji z fundacją układa się coraz lepiej. We wszystkich jednostkach terenowych policji eksponowane są tabliczki z informacją o fundacji, telefonem i adresem internetowym.

³³ Sławik K.: *Kryminalistyczne...* op. cit., s. 4-5.

część ma skomplikowany charakter wymagający prowadzenia różnorodnych, szeroko zakrojonych działań, w których element czasu i presji społecznej wymaga sprawności funkcjonowania użytych sił i środków.

Doświadczenia zebrane w omawianym zakresie dowodzą, że policja powinna realizować je zarówno we współpracy z lokalnymi społecznościami, czy środkami masowego przekazu, ale także z organizacjami o charakterze pozarządowym, które za cel swojego działania obrały sobie pomoc w prowadzeniu poszukiwań osób zaginionych: jedną z takich organizacji jest Fundacja Pomocy Ludziom Dotkniętym Problemem Zaginięcia ITAKA.³⁴

Większość zaginionych osób zostaje odnaleziona w ciągu pierwszych 14 dni po zaginięciu. 95 proc. dzieci w ciągu pierwszych 7 dni z powrotem trafia do swoich domów.

---

³⁴ Organizacje pozarządowe, fundacje i stowarzyszenia pojawiły się w Polsce mniej więcej w tym samym czasie co w państwach Europy Zachodniej. Swoją prawdziwy renesans przeżywają po roku 1989. Ważną Fundacją, mającą związek z zaginięciami jest również „La Strada”- Fundacja Przeciwko Handlowi Kobietami, Fundacja im. Brata Alberta, Stowarzyszenie MONAR. Fundacja ITAKA jest jedyną instytucją w Polsce, która całościowo zajmuje się problemem zaginięcia. Celem Fundacji jest bezpłatne niesienie wszelkiej pomocy ludziom dotkniętym problemem zaginięcia, w szczególności osobom zaginionym, ich rodzinom oraz osobom zagrożonym zaginięciem.